den valintaan sekä seurantaan ja arviointiin). Ensimmäinen vaihe on, että niille myönnetään edustus komiteoissa, jotka valvovat ja arvioivat ISPA:n toteutusta riippumatta siitä, onko ko. viranomaisilla hankkeen toteuttamisen edellyttämä toimivalta tai koskeeko hanke niitä suoranaisesti, kuten asetusehdotuksessa säädetään.

3.5. Hakijamaat Euroopan laajuisiin verkkoihin yhdistävien hankkeiden tulee vahvistaa tulevien jäsenmaiden ja koko unionin välistä taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Suunnittelutoimet jäsenyyttä hakeneiden maiden liittämiseksi Euroopan laajuisiin verkkoihin pitäisi mukauttaa sekä tämänhetkisten jäsenvaltioiden raja-alueiden että kaikkien kyseisen verkon kehityksestä riippuvien alueiden tarpeisiin. AK korostaa tässä yhteydessä vielä kerran tarvetta tukea vastedeskin tarkoituksenmukaisella tavalla rajanylittävää yhteistyötä Interregin ja Phare/CBC:n [1] puitteissa sekä varmistaa molemmista ohjelmista tuettujen hankkeiden täydellinen yhteensopivuus. Komissiota kehotetaan asettamaan tulevaisuudessa tämän yhteistyön edistäminen yhteiselle rahoitukselliselle ja organisatoriselle pohjalle, jotta poistettaisiin rajanylittävien hankkeiden toteuttamisen hallinnollis-tekniset esteet ja edistettäisiin täten rajanylittävää yhteistyötä.

[1] Cross border cooperation, rajanylittävä yhteistyö.

Bryssel 18. marraskuuta 1998.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Manfred DAMMEYER

Alueiden komitean lausunto aiheista:

– ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) koheesiorahastosta annetun asetuksen (EY) N:o 1164/94 muuttamisesta”, ja

– ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) koheesiorahastosta annetun asetuksen (EY) N:o 1164/94 liitteen II muuttamisesta”

(1999/C 51/03)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston asetukseksi (EY) koheesiorahastosta annetun asetuksen (EY) N:o 1164/94 muuttamisesta ja ehdotuksen neuvoston asetukseksi koheesiorahastosta annetun asetuksen (EY) N:o 1164/94 liitteen II muuttamisesta (KOM(98) 130 lopull. – 98/0104 AVC – 98/0118 CNS) [1],

ottaa huomioon neuvoston 19. toukokuuta 1998 perustamissopimuksen 130 d artiklan ja 198 c artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokunnan 13. toukokuuta 1998 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 1:n ”Aluepolitiikka – Rakennerahastot – Taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus – Rajanylittävä ja alueidenvälinen yhteistyö” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 1:n syyskuun 30. päivänä 1998 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 235/98 rev.), jonka esittelijät olivat Grigórios Apostolákos ja Sean O’Neachtáin,

[1] EYVL C 159, 26.5.1998, s. 7.

ottaa huomioon asetuksen (EY) N:o 1164/94 [1], jolla perustettiin koheesiorahasto, sekä Euroopan komission tiedonannon Agenda 2000 (KOM(97) 2000 lopull.),

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnot aiheista "Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Yhteenkuuluvuuspolitiikka ja ympäristö" (CdR 134/96 fin) [2] ja "Alueiden ja kuntien näkemyksiä eurooppalaisesta rakennepolitiikasta vuoden 1999 jälkeen" (CdR 131/97 fin) [3],

hyväksyi 18.–19. marraskuuta 1998 pitämässään 26. täysistunnossa (marraskuun 19. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

1. **Johdanto**

1.1. Maastrichtin sopimuksen mukaisesti vuonna 1994 perustetun koheesiorahaston tarkoituksena on auttaa köyhimpiä jäsenvaltioita valmistautumaan Emuun ja siihen kuuluvaan budjettikuriin ja samalla pienentää kehityseroja sekä parantaa jäsenvaltioiden kykyä kasvaa ja hankkia vaurautta. Rahasto on itse asiassa keino korvata budjettialijäämän hallintaan pyrkivien heikoimpien jäsenvaltioiden huomattavat investoinnit perusrakenteisiin, joita taloudellinen ja sosiaalinen kasvu edellyttävät.

1.2. Euroopan komissio julkaisi 16. maaliskuuta 1998 ehdotuksen koheesiorahaston perustamista koskevan asetuksen (EY) N:o 1164/94 muuttamiseksi. Ehdotukseen ei sisälly perinpohjaista uudistusta, vaan siinä pyritään pikemminkin tekemään rahastoon tiettyjen keskeisten tekijöiden vaatimat mukautukset. Kuten tiedonannossa "Agenda 2000" todetaan, koheesiorahaston on määrä vastedeskin avustaa neljää tuensaajamaata, jotka ovat tukikelpoisia sillä perusteella, että niiden bruttokansantulo asukasta kohden laskettuna on alle 90 prosenttia yhteisön keskitasosta. Nämä maat ovat Kreikka, Espanja, Irlanti ja Portugali. Koheesiorahaston on määrä saada käyttöönsä kaudeksi 2000–2006 yhteensä noin 21 miljardia ecua eli 3 miljardia ecua vuodessa (vuoden 1999 hinnoilla).

Pääasialliset muutosehdotukset ovat:

– Makrotaloudellista ehdollisuutta koskevat säännökset pysyvät voimassa. Osallistuvien jäsenvaltioiden pitää varmistaa tarpeettoman julkistalouden velan välttäminen. Euroon osallistuvien valtioiden pitää myös täyttää vakaus- ja kasvusopimuksessa asetetut vaatimukset. Tilanteissa, joissa on selvää, että näitä vaatimuksia ei täytetä, komissio puuttuu tilanteeseen ja jäädyttää rahoituksen.

– Komissio ehdottaa, että käytettäisiin enemmän muuta yksityistä lisärahoitusta.

– Saastuttaja maksaa -periaatteen soveltamista edistääkseen komissio aikoo vaihdella myöntämänsä tuen määrää, jotta periaatteen soveltamista ei jarrutettaisi.

– Jäsenvaltioiden vastuuta varainhoidon valvonnasta lisätään. Niiden on todistettava komissiolle, että toimet on toteutettu asianmukaisesti. Mikäli väärinkäytöksiä ilmaantuu, jäsenvaltioiden on ryhdyttävä tarpeellisiin hallinnollisiin tai oikeudellisiin toimiin. Jäsenvaltiot ovat vastuussa sellaisten varojen takaisinmaksusta, joihin liittyy väärinkäytöksiä.

– Jotta ympäristön kannalta mahdollisimman kestävän vaihtoehdon valitseminen varmistuu, ehdotetun hankkeen vaihtoehdot ja niiden ympäristövaikutukset on arvioitava aiempaa kattavammin.

– Komissio ehdottaa varainhoidon yksinkertaistamista – mutta samalla varainhoidon ja seurannan tiukentamista.

2. **Yleistä**

2.1. Alueiden komitea on hyvin tyytyväinen komission päätökseen säilyttää koheesiorahasto Emusta huolimatta. Marraskuussa 1996 julkaistu ensimmäinen kertomus EU:n taloudellisesta ja sosiaalisesta koheesiosta osoittaa, että rakennepolitiikka on selvästi edistänyt yhdenvertaisuutta. Alueiden komitea myöntää, että koheesiorahastolla on ratkaiseva merkitys jäsenvaltioiden välisessä lähentymisessä, mutta toteaa, että toistaiseksi yksikään tuensaajamaa ei ole saavuttanut BKTL-kynnystä, joka on vähintään 90 prosenttia yhteisön keskiarvosta.

2.2. AK toteaa, että vaikka koheesiomaissa on edistytty liikenteen alalla (mikä on elintärkeää näille maille niiden syrjäisen sijainnin takia) ja ympäristöpalvelujen tarjoamisessa (joita koskevien EU:n direktiivien soveltamisessa nämä maat ovat saattaneet olla jäljessä), näiden alojen infrastruktuurien parantaminen vaatii vielä paljon työtä. Useissa koheesiomaissa infrastruktuuri on

[1] EYVL L 130, 25.5.1994, s. 1.
[2] EYVL C 34, 3.2.1997, s. 22.
[3] EYVL C 64, 27.2.1998, s. 5.

edelleen kaiken kaikkiaan puutteellinen. Rahaston säilyttämistä voidaan perustella lisäparannusvaatimuksilla sekä ristiriidalla, joka vallitsee näihin infrastruktuureihin tehtävien investointien ja sekä euroon osallistuvien että sen ulkopuolelle jäävien maiden (vakaus- ja kasvusopimuksen määräysten mukaisen) budjettikurin varmistamistarpeen välillä.

2.3. Alueiden komitea katsoo myös, että koheesiorahasto antaa edelleen panoksensa ympäristön kannalta kestävän kehityksen aikaansaamiseen asianomaisissa jäsenvaltioissa. Ottaen huomioon Amsterdamin sopimukseen kirjatun sitoumuksen kestävästä kehityksestä ja ympäristönsuojelusta AK katsoo, että koheesiorahasto on keskeinen keino täyttää paremmin jäsenvaltioiden tarpeet erityisesti vesivarojen suojelun ja hoidon sekä jätteiden keruun, käsittelyn ja kierrätyksen alalla.

2.4. Alueiden komitea myöntää, että ehdotetut muutokset edistävät tehokkuutta, oikeudenmukaisuutta sekä ympäristönsuojelua ja että muutosten vähäisyys kertoo koheesiorahaston ja sen tähänastisten toimenpiteiden onnistuneen suhteellisen hyvin. Alueiden komitealla on kuitenkin tiettyjä huolenaiheita: rahoitusta koskevat yleiset kysymykset, yksityisen rahoituksen lisääminen, saastuttaja maksaa -periaatteen tietyt ulottuvuudet ja osa varainhoitoon ehdotetuista muutoksista.

2.5. Eräillä asetukseen ehdotetuilla muutoksilla laajennetaan koheesiorahaston ympäristöulottuvuutta. Alueiden komitea kannattaa varauksetta sitä, että varmistetaan aiempaa paremmin hankkeiden ympäristövaikutusten kokonaisvaltainen arviointi ja riittävä vaihtoehtojen vertailu sekä pyritään ottamaan käyttöön asianmukaiset verotukselliset toimet ja maksut, joiden avulla saasteiden ja ympäristöhaittojen kulut langetetaan niiden aiheuttajille.

2.6. Alueiden komitea myöntää, että ponnistukset kasvun edistämiseksi sekä tuotantokapasiteetin ja reaalitulotason yhtenäistämiseksi koheesiomaissa voivat olla vaaraksi ympäristölle. Komitea huomauttaa kuitenkin, että koheesiomaille aiheutuu todellisia kuluja pyrkimyksistä tasapainottaa kasvu ympäristönsuojelutoimien kanssa. Alueiden komitean mielestä saastuttaja maksaa -periaatteen painoarvon korostaminen on tervetullut lisäys, mutta sen käsityksen mukaan periaatteen käytännön toteuttamiseen tarvitaan lisää suuntaviivoja.

2.7. Alueiden komitea toteaa, että vaikka rahoitusta koskevat muutosehdotukset palvelevat tehokkuutta ja yksinkertaisuutta, komitea on huolissaan siitä, että ehdotetuilla muutoksilla voi olla vaikutuksia paikallis- ja alueviranomaisiin täytäntöönpanoviranomaisina.

2.8. Alueiden komitea on erityisen huolissaan siitä, että käyttämättä jääneet määrärahat saatetaan poistaa koheesiorahaston budjetista. Alueiden komitea esittää tämän määräyksen muuttamista sen varmistamiseksi, että käyttämättä jääneet varat voidaan suunnata uudelleen muihin tärkeisiin koheesiohankkeisiin.

2.9. Alueiden komitea panee merkille, että komissio tekee muutosehdotuksia sekä asetukseen (EY) N:o 1164/94, jonka muuttaminen vaatii yksimielisyyttä neuvostossa, että myös liitteisiin, joiden muuttamiseen tarvitaan määräenemmistö. Alueiden komitea toivoo, että liitteisiin tehtävillä muutoksilla ei heikennetä koheesiorahaston perustana olevaa ajattelutapaa tekemällä muutoksia, joita neuvoston ei ole hyväksyttävä yksimielisesti.

3. **Erityistä**

3.1. *Koheesiorahaston soveltamisala ja toiminta* (2 artikla)

3.1.1. Alueiden komitea kannattaa tukikelpoisuusperusteiden tiukkaa soveltamista, mutta sen mielestä saattaa olla tarpeen harkita siirtymäjärjestelyjä vuoden 2003 jälkeiseksi ajaksi. Toisin kuin tarkistetussa koheesiorahastoasetuksessa ehdotuksessa ei anneta mahdollisuutta poistaa tukea vaiheittain. Asetusehdotuksen mukaan sekä uusien hankkeiden että hankkeiden eri vaiheiden (milloin tärkeät hankkeet on jaettu vaiheisiin) rahoitus keskeytetään, mikäli tukikelpoisuusperuste ei enää ole voimassa. Komitea katsoo, että koheesiorahaston tuen äkillinen lakkauttaminen vaikuttaisi haitallisesti moniin alueisiin. Saattaa olla tarkoituksenmukaista säätää siirtymäkaudesta tuen vaiheittaiseksi poistamiseksi vuonna 2003 suoritettavan välitarkistuksen jälkeen, jotta vältetään taloudelliset ja yhteiskunnalliset šokit koheesiomaissa, vakautetaan niiden kehitystä ja helpotetaan uusiin ehtoihin mukautumista. Ottamalla käyttöön joitakin vähäisiä siirtymäkauden järjestelyjä vuoden 2003 jälkeen voidaan turvata koheesiomaissa saavutettu edistys.

3.2. *Makrotaloudellinen ehdollisuus* (6 artikla)

3.2.1. Alueiden komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että komissio painottaa edelleen ehdollisuutta. Komitea katsoo, että on tarpeen jatkaa makrotalouden

suuntaamista kohti vakautta ja kasvua. Ehdollisuusperiaatetta pitää noudattaa koheesiomaiden kehitystä häiritsemättä.

3.3. *Yksityisen lisärahoituksen kasvava hyväksikäyttö* (7 artikla)

3.3.1. Alueiden komitea myöntää, että asetukseen ehdotetuilla muutoksilla varmistettaisiin yksityisen lisärahoituksen kasvava hyväksikäyttö laajoissa hankkeissa, jotka voivat tuottaa tuloa. Tällä lisättäisiin yhteisön rahoituksen tehoa ja kerrannaisvaikutuksia. Alueiden komitea toteaa, että on hyödyllistä edistää yksityisiä investointeja rakennepolitiikan tehostamiseksi ja kerrannaisvaikutuksen parantamiseksi. AK on jo huomauttanut tästä lausunnossaan aiheesta "Alueiden ja kuntien näkemyksiä eurooppalaisesta rakennepolitiikasta vuoden 1999 jälkeen" [1].

3.3.2. Alueiden komitea huomauttaa kuitenkin, että yksityisten ja alueellisten tai paikallisten toimijoiden edut voivat hyvinkin olla erilaisia, mikä saattaa estää yksityisen sektorin rahoitusta. On usein vaikeaa kannustaa yksityistä sektoria investoimaan liikenteeseen ja ympäristöpalveluihin maan tietyillä, syrjäisillä alueilla. On myös tarpeen varmistaa, että infrastruktuuri ja palvelut ovat riittäviä, ja on syytä huomauttaa, että joissakin tapauksissa paikallis- ja alueviranomaisilla on parhaat edellytykset tarjota (rahoittaa) ja ylläpitää tämäntyyppisiä perusrakenteita.

3.3.3. Alueiden komitean mielestä yksityistä ja julkista sektoria pitäisi kannustaa kumppanuuteen. Mutta vaikka tällaiseen kumppanuuteen sitouduttaisiinkin, päätökset, jotka koskevat hankkeiden mahdollisuuksia tuottaa tuloa ja niiden sopivuutta yksityiseen osallistumiseen, pitäisi tehdä jäsenvaltiotasolla asianomaisten paikallis- ja alueviranomaisten näkökannat huomioon ottaen.

3.4. *Ympäristökysymyksiä: saastuttaja maksaa -periaatteen soveltamisen parantaminen* (7 artikla) *ja ympäristövaikutusten kattavampi arviointi* (B artikla)

3.4.1. Alueiden komitea katsoo, että ympäristön suojelu ja parantaminen sekä eri alueiden ympäristöolojen erojen vähentäminen ovat onnistuneen koheesiopolitiikan välttämättömiä edellytyksiä. Näin ollen AK suhtautuu myönteisesti siihen, että ympäristökysymykset otetaan entistä paremmin huomioon koheesiorahastossa.

3.4.2. Alueiden komitea toistaa tässä yhteydessä koheesiopolitiikasta ja ympäristöstä antamassaan lausunnossa [2] tekemänsä huomautuksen, että on tärkeää, että komissio varmistaa ympäristön ja liikenneinfrastruktuurien välisen 50/50 -jaon säilymisen ja seurannan ympäristön kestävän kehityksen saavuttamiseksi. Pääsäännöstä on kuitenkin voitava edelleen poiketa hyvin perustelluissa tapauksissa ja asetusta on sovellettava tasapainon osalta joustavasti, jotta mukaudutaan kaikkien alueiden tarpeisiin ja olosuhteisiin.

3.4.3. Komitea on tyytyväinen muutosehdotuksiin, joiden avulla komissio voi mukauttaa koheesiorahastolle myönnettävän tuen määrää saastuttaja maksaa -periaatteen soveltamisen edistääkseen ja täten vähentää koheesiomaiden oikean hinnoittelupolitiikan toteuttamisen esteitä.

Selvennykset ovat kuitenkin tarpeen arvioitaessa asetuksen saastuttaja maksaa -periaatteen uutta painotusta. Ensinnäkin on selvennettävä tuen suuruuden määrittämistä. Tehtäessä päätöstä tuen määrästä tulisi kuulla jäsenvaltiota ja asianomaisia paikallis- ja alueviranomaisia. Toiseksi vaikka saastuttaja maksaa -periaate on EU:n nykyisen ympäristöpolitiikan keskeinen tekijä, sen täydellinen soveltaminen voisi olla raskasta monille koheesiomaille, joissa ei ole niinkään painotettu maksujen käyttämistä. AK:n mielestä on tarpeen, että saastuttaja maksaa -periaatetta pidetään pakollisena, ja periaatteesta on voitava poiketa tilanteissa, joissa periaatteen (täydellinen) noudattaminen ei paikallisten olosuhteiden vuoksi ole selvästikään vielä mahdollista.

Näiden huolenaiheiden vuoksi alueiden komitea toivoo saavansa lisäselvitystä tavasta, jolla komissio aikoo toteuttaa asetuksen tämän osan. Saastuttaja maksaa -periaatteelle ja sen soveltamiselle eri hankkeisiin tarvitaan alueiden komitean mielestä yhteisön suuntaviivat.

3.4.4. Alueiden komitea uskoo, että muutettu asetus, jossa säädetään valitsematta jääneiden vaihtoehtojen ja ympäristövaikutusten entistä kattavammasta arvioinnista, on osaltaan varmistamassa sitä, että infrastruktuurin ja lopulta talouden kehitys ei tapahdu ympäristön kustannuksella. Alueiden komitea on kuitenkin sitä mieltä, että vaihtoehtojen kattavalla ja yksityiskohtaisella arvioinnilla voisi olla kielteisiä vaikutuksia alue- ja paikallisviranomaisten rahavaroihin ja henkilöstöresursseihin. Komitea toivookin suuntaviivoja siitä, miten monta vaihtoehtoa on arvioitava ja mitä arvioinnin tasoa edellytetään.

---

[1] CdR 131/97 fin – EYVL C 64, 27.2.1998, s. 5.

[2] CdR 134/96 fin – EYVL C 34, 3.2.1997, s. 22.

3.5. *Varainhoidon valvonta* (12 artikla)

3.5.1. Alueiden komitea on tyytyväinen ehdotettuihin muutoksiin, joilla edistetään läheisyysperiaatteen soveltamista. Se panee merkille, että valtaa jaettaessa jäsenvaltiot saavat enemmän vastuuta.

3.6. *Käsitteiden tarkentaminen* (A artikla)

3.6.1. Täytäntöönpanomääräyksiin lisätään mm. termien hanke, hankekokonaisuus ja hankkeen vaihe määritelmät. Alueiden komitea on tyytyväinen selvennykseen ja toivoo, että se helpottaa tärkeiden hankkeiden rahoitusta ja antaa jäsenvaltioille virikkeen lähestyä infrastruktuurien tarjontaa aiempaa strategisemmin.

3.6.2. Alueiden komitea huomauttaa kuitenkin, että useissa koheesiomaissa monet, erityisesti ympäristöalan hankkeet ovat olleet maiden tilanteen takia suppeita, mutta niillä on ollut merkittävä vaikutus ympäristön laatuun. On siis tarpeen varmistaa, että tällaisilla määritelmillä ei vaaranneta pienehköjen mutta merkitykseltään ratkaisevien hankkeiden (joista säädetään asetuksen (EY) N:o 1164/94 10 artiklan 3 kohdassa) rahoitusta. Komitea ehdottaa näin ollen, että kohtaa, jossa hanke määritellään (A artiklan 2 kohdan a alakohta), tarkistetaan siten, että kaikki asetuksen (EY) N:o 1164/94 10 artiklan 5 kohdassa säädetyt arviointiperusteet otetaan huomioon eikä vain ensimmäinen, kuten komissio ehdottaa. Näin varmistettaisiin, että hankkeen määrittelyssä ei oteta huomioon vain sen sosiaalista ja taloudellista hyötyä vaan että huomiota kiinnitetään paikallisviranomaisten omiin painopistealueisiin samoin kuin hankkeen osuuteen yhteisön muuhun politiikkaan sekä yhteensopivuuteen sen kanssa.

3.7. *Varainhoito* (artikla C, artikla D)

3.7.1. Alueiden komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että koheesiorahastoasetusta muutetaan eikä korvata uudella asetuksella ja että hallinnolliset järjestelyt pysyvät suurin piirtein ennallaan. Tämä mahdollistaa saumattoman siirtymisen uuteen kauteen ja vuonna 1994 annetun asetuksen keskeytymättömän soveltamisen.

3.7.2. Alueiden komitea on tyytyväinen ehdotukseen, jonka mukaan komissio tekee talousarvion maksusitoumukset kunkin varainhoitovuoden alussa. Näin rahoitussitoumuksia koskeva epävarmuus vähenee, alue- ja paikallisviranomaisilla on mahdollisuus parantaa omien budjettikohtiensa koordinointia ja kaikille suunnitteluprosessissa mukana oleville syntyy melko selvä käsitys odotettavissa olevan taloudellisen tuen määrästä.

3.7.3. Komissio ehdottaa seuraamuksien käyttöönottamista toteuttamatta jääneiden hankkeiden kohdalla, jotta niille myönnetyt varat voitaisiin jakaa uudelleen. Muutettu asetus mahdollistaisi rahoituksen peruuttamisen hankkeelta, jonka toteuttamista ei ole aloitettu kahden vuoden kuluessa sovitusta aloittamisajankohdasta asianmukaisesti perusteltuja poikkeuksia lukuun ottamatta. Alueiden komitea on samaa mieltä hankkeiden aloituspäivän valvonnan tiukentamisesta sekä varojen uudelleen jakamisen mahdollistamisesta. Ne ovat varojen tehokkaan käytön ja tuen oikeutuksen säilyttämisen tärkeitä edellytyksiä.

Alueiden komitea huomauttaa kuitenkin, että alueja paikallisviranomaisille saattaa joissain tapauksissa aiheutua vaikeuksia ja viivästyksiä niiden toteuttaessa suurehkoa infrastruktuurihanketta suunnittelun ja lakisääteisten menettelyjen, pakollisen hankintamenettelyn ja julkisen kuulemisen vaiheineen. Erityisesti odottamattomia viivästyksiä saattaa ilmaantua kolmannen osapuolen väliintulon vuoksi, mikä saattaa lykätä hankkeen aloituspäivää.

Alueiden komitea toivoo, että komissio ottaa huomioon nämä vaikeudet ja sitoutuu kiinnittämään huomiota kullekin hankkeelle ominaisiin erityisolosuhteisiin sekä osoittaa tiettyä joustavuutta tämän ehdotuksen täytäntöönpanossa.

3.7.4. Muutosehdotuksissa suositetaan, että hankkeen ensimmäiseksi vuodeksi ei myönnetä erityistukea. Komission ehdotuksen mukaan ensimmäisenä vuonna voitaisiin antaa korkeintaan 10 prosentin ennakko. Alueiden komitea katsoo, että ennakon enimmäismäärän pudottaminen 50 prosentista 10 prosenttiin saattaisi aiheuttaa hankkeen alkuvaiheissa paineita valtion talousarvioon sekä erityisesti sellaisten paikallis- ja alueviranomaisten talousarvioon, joiden varat ovat niukat.

3.7.5. Alueiden komitea katsoo myös, että loppumaksuna maksettava määrä (20 prosenttia useimmissa tapauksissa, 10 prosenttia merkittävissä hankkeissa) rasittaa liikaa paikallishallintojen talousarvioita.

3.7.6. Alueiden komitean näkemyksen mukaan määräyksen ajasta, jonka kuluessa komission tulee suorittaa maksu, eli ”kahden kuukauden kuluttua hyväksytyn maksupyynnön vastaanottamisesta”, tulisi olla ehdoton eikä ”yleinen” sääntö.

3.7.7. Asetukseen tehdyissä muutosehdotuksissa esitetään, että ensimmäisen ennakon jälkeen maksut maksetaan/korvataan todennetuista menoista. Maksut riippuvat siitä, että hanke täyttää tietyt ehdot, joihin sisältyy hankkeen toteutumisaste tietyillä seurantaindikaattoreilla ilmaistuna. Komitea katsoo, että tiukempi varainhoito ja seuranta voi aiheuttaa paineita paikallis- ja alueviranomaisille, koska niiden raportoinnille on nyt

asetettu tiukka aikataulu sekä aiempaa vaativammat määräykset raporttien yksityiskohtaisuudesta. Vaikka alueiden komitea myöntää tarkemman seurannan ja yksityiskohtaisemman raportoinnin edut, se haluaa huomauttaa, että esitetyt aikarajat aiheuttavat kohtuutonta hallinnollista ja taloudellista rasitusta paikallis- ja alueviranomaisille.

3.8. *Seuranta ja arviointi* (F artikla)

3.8.1. Alueiden komitea korostaa paikallis- ja alueviranomaisten seurantakomiteoihin osallistumisen merkitystä. On ratkaisevan tärkeää, että arviointia ja seurantaa pidetään kumppanuuden ilmentymänä (kuten rakennerahastoissa) ja että paikallis- ja alueviranomaiset osallistuvat koheesiorahaston toiminnan kaikkiin vaiheisiin painopisteiden määrittelystä seurantaan ja arviointiin asti.

3.8.2. Koska valtion viranomaisille sekä paikallis- ja alueviranomaisille syntyy kuluja koheesiorahastosta rahoitettavien hankkeiden seurannasta ja arvioinnista, alueiden komitea toivoo, että osaa niistä pidettäisiin tukikelpoisina menoina.

3.8.3. Alueiden komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että komission vuosittain rahastosta laatimaan kertomukseen lisätään rahaston vaikutus työllisyyteen.

4. **Päätelmät**

4.1. Alueiden komitea suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen koheesiorahastotuen jatkamisesta ja katsoo, että rahasto tekee vastedeskin hyvää työtä pyrkiessään parantamaan neljässä tuensaajamaassa vallitsevia infrastruktuurin puutteita. Alueiden komitea suhtautuu lisäksi myönteisesti siihen, että koheesiorahastoasetusta ei korvata uudella asetuksella vaan siihen tehdään ainoastaan muutoksia, ja katsoo, että tämä mahdollistaa saumattoman siirtymisen rahoituskaudesta toiseen.

4.2. Vaikka AK on tyytyväinen siihen, että yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuutta korostetaan aiempaa enemmän, se katsoo, että päätökset, jotka koskevat hankkeiden mahdollisuuksia tuottaa tuloja ja niiden soveltuvuutta yksityisrahoitukseen, pitäisi tehdä jäsenvaltiotasolla asianomaisia paikallis- ja alueviranomaisia kuullen.

4.3. Alueiden komitea suosittaa, että saastuttaja maksaa -periaatteen soveltamisesta annettaisiin suuntaviivat. AK suosittaa myös, että huolimatta saastuttaja maksaa -periaatteen merkityksestä ympäristölle, sen noudattaminen ei saisi olla kaikkien hankkeiden edellytys, ja poikkeusten on oltava mahdollisia tilanteissa, joissa periaatteen noudattamisesta aiheutuvat hankaluudet ovat kohtuuttomia siitä saatavaan hyötyyn nähden.

4.4. Alueiden komitea kehottaa komissiota tukemaan tiedotuksen ja valistuksen rahoitusta (joko muista lähteistä tai rahaston teknisen avun toimenpiteistä) yleisön tuen hankkimiseksi saastuttaja maksaa -periaatteelle erityisesti sisäpolitiikassa. Tämä edistäisi muutoksia tuottajien ja kuluttajien toiminnassa, joka on ratkaiseva tekijä markkinoihin perustuvien välineiden käyttöönottamisessa ja ylläpitämisessä.

4.5. Alueiden komitean mielestä pienehköjen hankkeiden tuleva rahoitus tulisi turvata. AK katsoo, että huolimatta tarpeesta rahoittaa laajoja hankkeita ja varmistaa strateginen hankesuunnittelu useat pienehköt hankkeet saattavat olla koheesiomaissa erityisen merkittäviä. On ratkaisevan tärkeää, että paikallishallinto määrittelee tähän liittyvät omat painopistealueensa.

4.6. Alueiden komitea on huolissaan komission päätöksestä poistaa käyttämättä jääneet määrärahat koheesiorahastolta. Komitean mielestä asiaa tulee vielä harkita. Se on vakuuttunut siitä, että käyttämättä jääneet määrärahat tulisi kanavoida koheesiorahaston muihin hankkeisiin.

4.7. Alueiden komitea pitää huolestuttavana hankkeille alussa maksettavan ennakon enimmäismäärän vähentämistä 50 prosentista 10 prosenttiin. AK kehottaa komissiota harkitsemaan alussa maksettavan ennakon nostamista ehdotetusta 10 prosentista 30 prosenttiin, jotta varmistettaisiin rahoituksen riittävä saatavuus hankkeiden alkuvaiheissa.

4.8. AK katsoo myös, että loppusuorituksena maksettavan summan tulisi olla korkeintaan 5 prosenttia kokonaissummasta, mikä varmistaisi rahoituksen saatavuuden hankkeen toteuttamisen aikana ja helpottaisi hankkeiden edistymistä.

4.9. Alueiden komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että tuen peruuttaminen hankkeilta, joiden toteuttamista ei ole aloitettu kahden vuoden kuluessa suunnitellusta aloittamisajankohdasta, on kohtuullista. Alueiden komitea kannattaa kuitenkin komission näkemystä, jonka mukaan asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa toimittaisiin toisin, ja kehottaa komissiota arvioimaan jokaisen hankkeen tapauskohtaisesti ja joustavasti.

4.10. Koska muutetulla asetuksella lisätään arviointi- ja seurantavelvoitteita, alueiden komitea toivoo mahdol-

lisuutta sisällyttää tällainen arviointi ja seuranta koheesiorahaston yhteisrahoituksen piiriin.

4.11. Alueiden komitea kehottaa komissiota varmistamaan, että paikallis- ja alueviranomaiset otetaan mukaan koheesiorahaston toiminnan kaikkiin vaiheisiin painopisteiden määrittelystä seurantaan ja arviointiin asti.

4.12. Kun otetaan lopuksi huomioon asetuksessa säädetyt menettelytavat sekä asetuksen että sen liitteiden muuttamiseksi, AK toivoo saavansa vakuutuksen siitä, että liitteisiin tehtävillä muutoksilla ei heikennetä koheesiorahaston perustana olevaa ajattelutapaa tekemällä muutoksia, joita neuvoston ei ole hyväksyttävä yksimielisesti.

4.13. Alueiden komitea pyytää komissiota tarkistamaan ehdotuksen neuvoston asetukseksi koheesiorahastosta annetun asetuksen muuttamisesta ja ehdotuksen neuvoston asetukseksi tämän asetuksen liitteen II muuttamisesta sekä ottamaan tarkistuksessa huomioon alueiden komitean ehdotukset.

Bryssel 19. marraskuuta 1998.

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Manfred DAMMEYER

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto jäsenvaltioille aluepolitiikasta ja kilpailupolitiikasta – Keskittämisen ja johdonmukaisuuden lujittaminen”

(1999/C 51/04)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon jäsenvaltioille aluepolitiikasta ja kilpailupolitiikasta – Keskittämisen ja johdonmukaisuuden lujittaminen [1],

ottaa huomioon työvaliokunnan 15. heinäkuuta 1998 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 198 c artiklan neljännen alakohdan mukaisesti tekemän päätöksen laatia aiheesta lausunto ja antaa lausunnon valmistelu valiokunta 1:n ”Aluepolitiikka – Rakennerahastot – Taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus – Rajanylittävä ja alueidenvälinen yhteistyö” tehtäväksi,

ottaa huomioon valiokunta 1:n 30. syyskuuta 1998 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 236/98 rev., jonka esittelijät olivat Hugh Henry ja José María Muñoa,

hyväksyi 18.–19. marraskuuta 1998 pitämässään 26. täysistunnossa (marraskuun 19. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

OSA A: TIEDONANTO – YLEISTÄ

1. Ongelma ja mahdolliset ratkaisut

1.1. *Nykytilanne*

1.1.1. Komission tietojen mukaan vuosina 1994–1999 kaikkiaan 50,6 prosenttia unionin väestöstä asuu alueilla, joille voidaan myöntää yhteisön rakennetukea, ja 46,7 prosenttia alueilla, jotka kuuluvat 92 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan alueellisten aloitteiden piiriin. Komission tiedoista ilmenee, että 6,6 prosenttia yhteisön väestöstä asuu rakennerahastotukeen oikeutetuilla alueilla, joilla kilpailupolitiikka ei salli aluetukea, kun taas 2,7 prosenttia väestöstä asuu alueilla, jotka kuuluvat jäsenvaltioiden omien aluetukien piiriin mutteivät ole oikeutettuja rakennerahastotukeen.

[1] EYVL C 90, 26.3.1998.